

SONETT

världen

– Organ för CLUB SONETT SWEDEN –

- Svensk skönhet besökte Vaggeryd
- Sweden Day i Oltrepó Pavese, Italien
- Kallelse till årsmöte och vårträff
- Saab Sonett modellbilar

2
2016

Från ordförandens skrivbord

Hej alla medlemmar!

Tiden går rasande fort. Senast jag satt och skrev hade jag massor av tid för alla projekt för min Sonett, men nu blir det till att prioritera så att den kommer ut till Sonettsäsongen som samtidigt är klubbens 35-årsjubileum. Club Sonett Sweden bildades ju 1981.

Det viktigaste projektet är att få färdig instrumentbrädan, som nog kommer att väcka en del uppmärksamhet om jag får till den. Bakvinge och frontspoiler får nog vänta till nästa år. Ska även montera stålomspunna bromsslängor för att matcha hur det ser ut i motorrummet. Som ett plus borde bromsen bli fastare och mer distinkt. Men med längre dagar så hinner jag med mer så nog ska det bli klart.

För min del börjar säsongen med Aros Motorveteraners vårmarknad på Johannisberg i Västerås den 14 maj där vi i klubben har en reserverad plats. Sedan finns det hur mycket som helst att besöka, vi har i detta nummer av tidningen ett axplock av olika träffar och samma information finns på vår hemsida. Vill ni få en riktigt diger träffsammanställning, titta på MHRF:s evenemangskalender genom att gå in på www.mhrf.se.

Vi hoppas verkligen att få se så många som möjligt på vårt kombinerade vår- och årsmöte i Stockholmstrakten den 4 juni. Se den separata kallelsen i detta nummer av Sonettvärlden!

Som vanligt blir det omröstning om finaste Sonett, gemensam middag och Sonettårta.

Jag vill verkligen uppmana er att anmäla er i tid så att våra arrangörer kan hinna med att ordna allt. Tyvärr kan vi inte ta med efterslänrare utan då blir ni utan middag och tårta.

Jag hoppas att vi ses på vårt vår- och årsmöte!

Klubbens adress

Mattias Arvidson
Kyrkvägen 14
196 30 Kungsängen
Mackarvid@gmail.com

Klubbens PlusGirokonto
35 87 30-0

Medlemsavgift 350:-/år

Tidningens adress

c/o Jan-David Skavén
chefred/ansvarig utgivare
Vinhundsv. 87, 128 62 Sköndal
Tel 08-93 15 65
skaven@comhem.se

Hemsida: www.sonettclub.se

Tryck, Wilsons Tryckeri, info@tryck.com

Besiktningsmän MHRF-försäkring

Åke Olsson, Silverdalen 0495-405 95
Göran Sundin, Stockholm 08-580 262 22
Lennart Björk, Alingsås 0322-506 39
Mark Sjölin, Trelleborg 0410-332280
Mikael Lindström, Ekerö 073 2312175
Bengt Edlund, Östersund 063-30921

Omslagsbild

Bengt Åkesson tog 2012 bilden på Sten-Arvid Larssons "Kermit" vid finbilsparkeringen i samband med Svenskt Sportvagnsmeeting på Knutstorp Ring.

Styrelsen

Johann Schemat, Ordförande
021-30 05 54
johann.schemat@gmail.com

Jan-David Skavén, redaktör
08-93 15 65
skaven@comhem.se

Mattias Arvidsson, sekreterare
08-581 703 03
mackarvid@gmail.com

Johnny Johansson, kassör,
matrikel, adressändringar
0521-22 12 50
johnny0521221250@telia.com

Hans Eklund, rådgivning reservdelar
0514-272 22

Berndt Eliasson, layout
019-611 39 42
ble@brevet.se

Hans Johnsson, klubbmästare
0303-542 10
hasse.johnsson@hotmail.com

Joakim Eliasson, suppleant
019-32 29 75
joakim-eliasson@spray.se

Per Jansson, reservdelsförvaltare
0240-767 46
peja10@telia.com

Bo Sehlberg, webmaster, suppleant
090-12 99 15
bo@sehlberg.net

Nästa nummer av

SONETT VÄRLDEN

beräknas utkomma i början av oktober.

Sista inlämningsdatum för manuskript och annonser 31 augusti.

Svensk skönhet besökte Vaggeryd

Sven Lindholm.

Artikeln har tidigare varit publicerad i Navet, medlemstidning för Götaströms Fordonshistoriska klubb och publiceras med deras tillstånd.

Varje vår sedan minst 20 år tillbaka har Svensk Öronkirurgisk Förening förlagt sitt årliga möte till Vaggeryds kommun (Hooks Herrgård) för att dryfta de senaste vetenskapliga framstegen. Sedan lika länge har öronkirurgen Björn Åberg, verksam i Oslo besökt sin studiekamrat Sven på Svegaholm. Besöket har vanligtvis skett i en av nostalgi skinande SAAB Sonett. Så har även skett i år.

Saab gav sig in på den utpräglade sportbilsmarknaden 1956 med pre-

sentationen på Stockholms Bilsalong. Man visade då Sonett I. Det sensationella med den tvåsitsiga bilen var att karossen var tillverkad i glasfiber, vilket gjorde bilen förhållandevis lätt. Dock tillverkades endast sex provbilar. Dess prestationsdata med tvåtaktsmotor var i underkant och även priset för högt, varför modellen fick läggas ned.

1966 introducerades Sonett II med en helt ny kaross som fick korrigeras något med tiden för att få plats med V4-motorn som nu fick ersätta två-

taktsmotorn. Ford hade ju inte haft någon större framgång med V4-motorn i sina tyska modeller men i SAAB 96 fungerade den helt perfekt.

Även i Sonett fungerade motorn väl. Sonett II blev ej heller någon succé. 28 stycken byggdes 1966 och 230 stycken 1967.

Skam den som ger sig, varför SAAB gjorde ett tredje försök genom att lansera Sonett III.

En helt ny kaross formgavs av italienare med även svenskt designinslag av hela bakpartiet. "Karossen är skön och spännande med ett minimum av farthämmande formdetaljer" stod det i reklambroschyren. Sonett III visades första gången 1970 på New York Motor Show. V4-motorns volym ökade till 1,7 liter. Karossen bibehöll man i glasfiber och fortsatt tillverkning skedde

i skånska ArLöv. Trots Sonettbilens skönhet blev sista försöket med Sonett inte någon större framgång men drygt 8000 bilar tillverkades. 1974 beslutade SAAB att istället satsa på den lättsålda sportsedanen och Sonett III lades ned.

Visst, åkkomforten har ju utvecklats allmänt sedan 70-talet i våra bilar och ganska enormt.

Åktur i Sonetten är fylld av skrammel, gnissel men trots detta en mycket positiv upplevelse. Sittkomforten när man väl kommit på plats är helt bekväm och skön. Man lägger märke till att t o m nackstöd finns. Växlarna hamnar lätt på plats och själva växlingen går friktionsfritt.

Inga stora permanenta lyktor stör designen. Med en något överdimensionerad spak på instrumentbrädan får man upp dessa vid behov. Den smäckra glasluckan bidrar till bilens totala elegans liksom det väldisponerade bakpartiet.

Björns Sonett är den 2499:e av 2500 som tillverkades sista året 1974. Detta framgår även av den "amerikaniserade" registreringsskylten. Den sist tillverkade Sonett III finns att beskåda på SAAB-museum i Trollhättan.

Sweden Day i Oltrepó Pavese, Italien

Lennart Jarenbäck

Den 19-20 september 2015 körde vi från Schweiz med min Sonett II, #063, till Italien och Oltrepó Pavese, ca. 60 km söder om Milano och en bilträff under temat „Sweden Day“.

Initiativet till träffen hade tagits av den lokala Volvoklubben i Milano. De bjöd in sina jämlingar i SAAB Club Italia till en gemensam träff för anhängare av ettdera eller båda av de svenska bilmärkena.

Ordföranden i SAAB Club Italia, Franko Stupia och hans medhjälpare, Davide Benetel, skickade också en speciell inbjudan till mig och mina vänner i den schweiziska Saabklubben. De föreslog att jag skulle komma med min silverfärgade Sonett II, som de gärna ville se "live".

Sagt och gjort, jag ringde och bjöd min vän Magnus Björk och tillika ordförande i GASE (Geneva Area SAAB

På A5 mellan Aosta och Torino, Magnus kör!

Stopp för tankning, A 21 mellan Torino och Piacenza.

Enthusiasts) som co-pilot på resan. Vi startade redan under lördagen den 19 september nedresan via Grand St Bernard – tunneln i riktning ner mot Turin och sedan österut i riktning mot Piacenza.

Sonetten rullade på rätt bra i så där 120–135 km/h, tills himlen mörklades och vi plötsligt befann oss mellan två åskväder som drog med sig ett kraftigt skyfall och stark blåst.

Utfart från hotel Italia's parkering.

Vi kände oss ganska små i den lilla Sonetten som hotades av vädrets makter och av alla långträdare som inte saktade ner i den nästan obefintliga sikten på den starkt trafikerade A 21an. Som tur är finns det massor av avkörningsfickor på denna motorväg, vilket fick bli vår tillflyktsort under de 45 minuter som ovädret varade.

Väl framme vid vårt hotell intogs en bättre och typiskt italiensk måltid med en flaska utsökt rödvin "Buttafoco" därtill.

Påföljande morgon hämtades vi av vänner från Saabklubben, som kom i en Saab 93 A, en Saab 95 -65 och en Volvo Amazon. Kosan ställdes till vindistriktet Canneto Pavese och till champagnefabrikören Giorgi, som ställde upp med parkeringsplats för våra svenska bilar.

När samtliga deltagare i 24 Saabar och 12 Volvos hade anlänt och kunnat förbrödra sig var det dags för första coupén Champagne med tilltugg.

Vädret var strålande med sol och ca 25° varmt. Efter besök i firmans stora vingård intogs det andra glaset Champagne och därefter följde en trev-

Paulo Kaufmann's Sonett III 1971.

Saab- och Volvoparkering vid Giorgio, Oltrepó Pavese.

Nyfiket studium av Sonettmotorn.

lig "cruising" i det vackra och böljande landskapet där vinskörden pågick för fullt.

Framme vid målet för cruisingen, en "agroturistisk" restaurang följde en ca 3 timmars middag med specialiteter från regionen och välsmakande viner därtill.

Samtliga deltagare fick pris för sitt deltagande och inbjöds att säga något mer eller mindre välbetänkt om våra kära bilar och hur vi upplevde den gemensamma träffen som förresten var den första av sitt slag i Italien.

Vid 18-tiden på eftermiddagen var det dags att avsluta festen och ta sig till-

baka till vinodlaren's "cave" för inköp av ett antal kartonger Buttafoco och sen ta sig ut på A 21:an för hemfärd.

Sammanlagt blev det en resa på 75 mil och jag vet nu att Sonettens lilla bagage rymmer åtminstone 6 kartonger vin med 6 flaskor vardera.

Sonett II -67 och PV 444 -53 med Magnus och Flavio i bakgrunden.

Utsikt från hotell Italia i Stradella, Lombardia.

Scenic Tour Montu' Beccaria bakom Flavio Campetti's Saab 96 V4.

Our tires love to run in the rain.

Any good tire can be expected to perform well on a dry, straight road. But Pirelli tires are famous for their performance on the kind of slick, dangerous surfaces that really test a tire's mettle.

We tested them that way... by designing a tread pattern that doesn't become displaced in the critical first road contact area. This means that the grooves stay open to wick away the water. And drain away the rain. Further, its sipes (sideways) tread assures superior handling qualities under normal road conditions.

Are you searching for a tire that performs superbly in the city - and also has a penchant for performance? Your local Pirelli dealer can answer your needs. The prices begin at \$43.* See how today - or write direct to Pirelli, Department RT-5, 90 East 48 St., New York 17, N.Y.

Annonsen för Pirellidäck som satt på våra Sonetter har vi har fått från Hans Eklund.

"Club Sonett Sweden grundades 1981 och fyller därmed 35 år i år.

Kom och fira det med oss i samband med vårt års- och vårmöte."

Se nästa sida!

Årsmöte och vårträff

Samling

Vi samlas vid brandstationen, Bäckvägen 5, Midsommarkransen, Stockholm med start kl. 11.00.

Vägbeskrivning

Kommer du E4:n från Södertälje så är det avfart 154 Västberga, ta vänster i rondellen in på Mikrofonvägen, höger i nästa rondell in på Tellusborgsvägen. Följ vägen till brandstationen i korsningen Tellusborgsvägen och Bäckvägen.

Kommer du norrifrån på Essingeleden så är det avfart 156 Aspudden. Tag höger in på Hägerstensvägen, första vänster in på Kilabergsvägen före Shellmacken, tag höger på Tellusborgsvägen. Följ vägen till brandstationen vid Bäckvägen.

Program

- 11.00 Samling, kaffe och smörgås
- 12.00 Årsmötet
- 13.00 Visning av brandstationen, något annorlunda utlovas.
- 14.00 Avresa mot middagsställe.

15.30 Tävlingsfinaste Sonett, prisutdelning och middag. Club Sonett Sweden står för middag för två personer per bil. Efter aktiviteterna äter vi middag, omkring 17-17.30.

Anmälan

Välkommen med anmälan (obligatoriskt med antal deltagare) till: anders_dahl67@hotmail.com 070-681 97 28 (kvällstid) john.e.jonasson@gmail.com 070-786 32 08 tomasgustavsson57@gmail.com 073-944 40 13

Svar senast 22 maj så att vi kan boka plats på restaurangen. Anmäler i tid för att vara garanterad en plats på middagen.

Styrelsemedlem informerar

Joakim Eliasson

I samspråk med en annan
Sonettentusiast, 2013.

"Lågmilaren"
på fyndplat-
sen och hem-
ma i garget.
Den uppgiv-
na blicken
hade kanske
sin förkla-
ring!

Som "ny" styrelsemedlem (2012) har jag blivit ombedd att skriva lite om mig själv. Min roll i styrelsen tituleras suppleant med inriktning på framtagandet av nya reservdelar till våra bilar.

Jag bor i en liten by som heter Res-ta som är belägen ca 1,5 mil sydost om Örebro med min sambo Terese och jag jobbar som reparatör i livsmedelsbranschen. Om du någon gång har ätit en korb med bröd (vilket förmodligen många har gjort!) så har du med största sannolikhet ätit bröd från bageriet där jag jobbar.

Min första "bil" hade encylindrig Zündapp mopedmotor, på 50 cc.

Min första kontakt med Saab Sonett är faktiskt ett av mina första barn-domsminnen, då en granne inhandla-de en ny, vit Sonett av -68 års modell.

Club Sonett Sweden gick jag med i 2010, men jag har funnits i bakgrun-den ända sedan början av åttiotalet då min pappa Berndt gick med i klubben.

På tal om min pappa så är det förmodligen hans "fel" att jag har det motorintresse jag har idag eftersom han har hållit på med både motorcyklar och bilar så länge jag kan komma ihåg.

Mitt Sonettinnehav består av en låg-milad 72:a. Den har inte gått mer än ca 2000 mil. Kanske låter som en dröm för en Sonettfantast, men anledningen till de låga milen är att den bara gått i trafik fram t.o.m. augusti 1974 då den gick av vägen, slog runt och hamna-de på taket i ett stenröse!

Därefter stod den utomhus på Öre-bro Bilskrot i tio år där den blev slak-tad på i princip alla väsentliga delar. Det som fanns kvar när jag hittade den var ett tillknycklat chassi med stukad störtbåge, bensintank, bakaxel, lite framvagnsdetaljer och en sönder-slagen kaross.

Av inredningen fanns en tom, moss-beväxt instrumentbräda, liksom en hel del klädseldetaljer, men efter tio års påverkan av väder och vind så är inte

dessas mycket att ha längre. Efter alla år utomhus hade det bildats ett tjockt lager med jord på golvet där maskar höll till! Motorhuv med lyktarrang-emang och förardörr hade förvarats inomhus, så dessa var i fint skick så-när som på ett knytävsstort hål mitt på huvan.

Att köpa loss en hel bil som är av-registrerad från en auktoriserad bil-skrot är egentligen inte möjligt. Bil-skrotaren ville kapa bort en väsentlig del av chassit så att bilen inte skulle kunna komma ut på vägen igen! Hade han gjort det så hade det liksom inte varit någon idé att köpa vraket. Men på något sätt lyckades jag få ett in-tyg från Länsstyrelsen där de godkän-de att denna bil fick säljas i befintligt

skick till mig. Om någon som läser det-ta var med i klubben i mitten på åtti-otalet och har kvar sina medlemstid-ningar så kan man ta fram tidning nr 5/84 och läsa min artikel som nybliven Sonettägare eller nr 2/85 där pla-nerna var att bygga en cab av skrotet.

Bygget kom en bit på väg, men av olika anledningar stannade det hela upp och har sedan dess blivit ståen-des. Idag är jag glad att det inte blev någon cab av det hela då jag på senare tid har sett bilder på andra cabbyggen.

En Sonett utan takprofilen ser väldi-gt konstig ut i mina ögon. Det sak-nas liksom någonting som man är van att se och avsaknaden av tak gör att bilen ser väldigt tam och klen ut! Så om denna bil någonsin kommer ut på vägen igen så är det strikt original-skick som gäller. Förutsättningarna finns faktiskt eftersom jag har lyck-ats samla på mig så gott som alla sak-nade delar. Skulle tro att bilen är till ca 95 % komplett idag!

Det som däremot saknas är utrym-me att hållas i för att kunna renove-ra bilen. Men det kanske löser sig det med, någon gång!

En sann Sonettentusiast bör ha kört en So-nett I:a, här provar jag "den blå" vid Sonett-träffen i Annaboda 1986.

Elizabeth Nyström har avlidit

Jan-David Skavén

Den tidigare moderata riksdagsledamoten och oppositionsrådet i Trollhättan Elizabeth Nyström har avlidit, 73 år gammal, efter en tids sjukdom.

– Hon var en oerhört principfast och omtänksam människa, säger nära vännen och partikollegan Bo Swanér.

Hon började sin bana som kartläsare åt sin far Per innan hon 1964 blev det åt Pat Moss, gift med Erik Carlsson. Duon Moss och Nyström avverkade många mil tillsammans på vägarna och tog hem många segrar under åren när de tävlade i Europa, Afrika och även Nordamerika. De körde bland annat Monte Carlo-rallyt 1965 där de kom trea och de vann italienska rallyt året därpå. Samma år, 1966 tävlade de med Saab Sonett II i Coupe des Alpes men fick bryta, precis som Erik Carlsson och Torsten Åman fick göra.

När Elisabeth fick frågan om de kände verklig skräck under tävlingarna svarade hon: "Nej, hade jag varit rädd av mig skulle jag inte gett mig på det här med rallyn. Det är med rallyåkningen som med folk som arbetar på tak, skulle man gå omkring och vara rädd skulle det inte gå."

Mellan åren 1995-2006 var Elizabeth Nyström riksdagsledamot och hon var också vice ordförande i riksdagens trafikutskott.

Har du rätt försäkringsbelopp?

Jan-David Skavén

Tiden går och Sonettens värde består...inte! Medan många bilmodeller minskar i värde så ökar det för Saab Sonett, precis som för en del andra samlarfordon. Jag gick in på siten mobile.de för att kolla begärda priser och räknar här upp vad jag såg i december 2015. Alla priser är i Euro vilket ni för enkelhetens skull kan multiplicera med 9:

Sonett III, 1972, sämre renoveringsobjekt	2500 €
Sonett III, 1972, bättre renoveringsobjekt	6900 €
Sonett III, 1974	12900 €
Sonett III, 1974	28900 €
Sonett II, 1967	32500 €
Sonett V4, 1968	44000 €

Givetvis kan man ha synpunkter på priserna. En är att priserna på samlarbilar ofta är högre på kontinenten än i Sverige då man inte gärna renoverar själva utan lämnar bort jobbet till professionella renoverare, vilket kostar pengar som man vill ha igen + en vinst. En annan är att detta är begärda priser, inte priser som säljare och köpare är överens om.

Men vi kan nog vara överens om något annat, nämligen att priserna på Sonetter ökar även i Sverige. Vi har försökt ge en liten vägledning på vår hemsida men det säger verkligen inte hela sanningen. Förmodligen är de priser som nämns där inaktuella idag. Oerhört mycket beror på bilens skick och modell. Äldre mo-

deller som Sonett II och V4 värderas högre än nyare som Sonett III av det enkla skälet att färre producerades. Värdet på svenska bilar, sålda i Sverige är svårt då det är väldigt få som annonseras ut på typ Blocket.

Det medför att det inte finns mycket att gå på för att generera statistik. Så vad mynnar dessa rader ut i? Försök att själva värdera er bil genom att gå in på olika sidor som vår hemsida www.sonettclub.se, Blocket.se och Mobile.de. När ni gjort det och fått fram ett ungefärligt värde på er Sonett; kolla vad som står i ert försäkringsbesked, oavsett försäkringsbolag. Se till att ni inte är underförsäkrade. Ni kanske inte var det när försäkringen tecknades men med stigande priser kanske ni är det nu? Ett exempel: MHRF/Folksamförsäkringen har som standard 4 basbelopp á 44500:- 2015 vilket ger en summa på 178000:-. Har ni en fin Sonett kanske inte det räcker längre? I så fall bör ni kontakta MHRFs försäkringshandläggare för att komma överens om rätt antal basbelopp vilket förstås gäller andra försäkringsbolag också.

En sak till: Club Sonett Sweden kan hjälpa till med mycket men när det gäller att värdera just er bil kan vi inte göra det. Det hänger för mycket på skicket och modellen. Det är bara två personer som bestämmer priset på en bil, det är säljaren och köparen.

Den går ju inte särskilt fort

Per Larsson, reporter
P4 Värmland på Sveriges Radio

Artikeln har tidigare varit publicerad den 1 februari 2016 på Radiosportens hemsida och publiceras i Sonettvärlden med deras tillåtelse.

Radiosporten har en hemsida som Åke Olsson i Silverdalen tipsade om. Det fanns skäl till det, för där fanns det bilder och text om en Saab Sonett. Länken hette: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2505&artikel=6358014>

Rubriken var "I år kör Jönsson svenskt i historiska rallyt" som ingår i Rally Sweden 2016. Sedan fortsätter texten: Lasse Jönsson från Karlstad är känd för att köra rally med mer exklusiva bilar än brukligt. Ett antal olika Porsche-modeller, en måsvinge Mercedes från 1955 och nu - en Saab Sonett från 1968.

Lasse Jönsson tävlade med Saab några år under slutet på 60- och början på 70-talet.

– Jag fick ett uppdrag att köra Alprallyt i Österrike i en Saab Sonett säger Lasse Jönsson som till Rally Sweden byter från Porsche till denna svenska klassiska sportbil.

De första Saab Sonetterna var öppna sportbilar som kom i mitten av 1950-talet. De första Sonetterna byggdes med tvåtakts-Saaben som grund och sen gick man över till V4-motorer för Sonett V4 och Sonett III.

– Den här Sonetten har dubbel-förgasare och enkelblås. Den går inte särskilt fort den här, men vi är med för att det är kul och så kan vi visa upp en snygg bil, säger Lasse Jönsson.

Fortsättning på sid 22

Ersättningsrelä för torkare till Saab Sonett

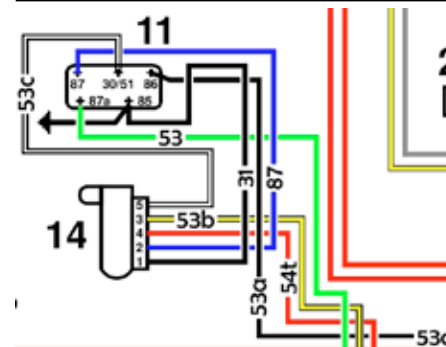
Bengt Åkesson

För att styra torkarmotorn att inta parkeringsläge finns en givare på torkarmotorn som känner av torkarens läge och ett stegrelä som styr det hela. Detta relä kan vara knepigt att hitta men jag har provat ett litet stegrelä från Biltema med nummer 42303. Detta fungerar alldeles utmärkt och är lätt att montera.

Kopplingsschemat är från ett färglagat kopplingsschema till Sonett III

Biltema stegrelä nr 42303.

gjort av en god vän i Saabklubben, Gary McConell.

Tillhör man de riktiga originalnördarna kan man bygga in reläet i originalreläets kåpa.

Vår tekniske rådgivare Hans Eklund lägger till att "Man behöver ju inte köpa reläet från Biltema. Alla relän med samma funktion och märkning som originalet kan användas."

Bifogar bilder som förklarar det hela.

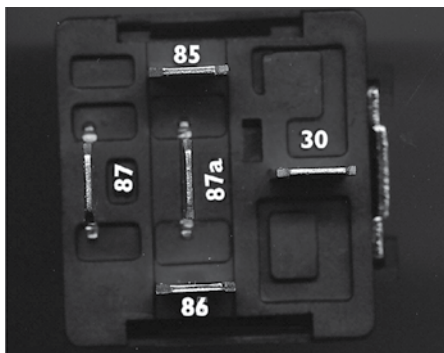

Originalrelähus.

Givare parkeringsläge på torkarmotorn.

T v. Kopplingsschema torkarmotor (14) och stegrelä (11).

Märkning Biltema stegrelä nr 42303.

Märkning originalrelä.

Reläets placering på höger sida bakom tändspolen.

Kontakten som styr parkeringsläget på tor-karmotorn.

Fortättning från sid 20

Förutom texten på hemsidan så intervjuas även Lasse Jönsson under nästan 9 minuter av Per Larsson. Där berättar Lasse att han i slutet av sextioalet körde en Saab Sonett en gång i det österrikiska alprallyt och att det var därför han nu ville testa att köra en Sonett igen i det historiska rallyt som alltså ingår i Rally Sweden. Den bil som han nu kör har stått på Arvika Motormuseum och den var redan iordninggjord för rally även om man förstas uppdaterat den inför tävlingen i år. Tomvikten är ungefär 800 kg och det pra-

tades om ett hästkraftantal på 80-90. Lasse Jönsson tyckte bilen var vacker och Per Larsson höll med, det var en fin design, inte minst accentuerad av den gul-blå lacken. Man kom även in på historiken och Lasse berättade hur många olika Sonetter som producerats av de olika modellerna.

Ovanstående intervju med Lasse Jönsson gjordes innan tävlingen som tyvärr blev inställd på grund av det milda vädret. Vi väljer ändå att publicera artikeln då vi gärna förutom själva intervjun vill visa er hur hans tävlingssonett ser ut.

1974 Sonett

Mike Raphael, VSCNA member #3

(The article was first published in No. 3, 2015 of Vintage Views, club paper for Vintage Saab Club of North America and is printed with their permission.)

I bought my first Saab in 1976 – the 1974 Sonett in the photograph and could not stop with just one. Next came a 99 for my wife and the 99 did very well in the New Hampshire winters.

Since then Saabs were added as we moved to Virginia and subsequently to Florida. Five years ago we had the four Saabs in the photograph.

I sold the 1986 900 so that the remaining three Saabs would all fit in the garage. To provide a proper

home for them, the garage was carpeted, air conditioned and heated.

Then my wife desired a smaller vehicle and another Saab sedan was sold to make room for a Prius – a very practical car, but not exciting like a Saab.

During 2013 I purchased a Tesla, so sadly the convertible was sold to a neighbor who is very happy with it. He is now looking for a second Saab.

The Sonett will not be sold as long as I live. It brings back so many favorable memories and makes me feel younger when driven. As your members well know, owning a Saab presents challenges, but in my opinion it is certainly worth it.

Saab Sonett modellbilar

Text: Johnny Johansson

An English version of "Saab Sonett Model Cars"

will be published later at our website:

http://www.sonettclub.se/clubsonett_en/

Det har skrivits om modellbilar i Sonettvärlden förut, senast i nr 3/1998. Då författades en utförlig artikel av den tyske Saabentusiasten och -samlaren Wolfgang Schmel. Men det är 18 år sen och det har hänt en hel del sen dess, så vår tidnings redaktör tyckte det var dags igen och gav mig uppdraget att skriva en ny artikel. Även om jag samlat på modellbilar i många år, så kan jag inte allt om alla modeller och tillverkare. För den här artikeln har jag fått mycket hjälp av Wolfgang Schmel och hans Saab Archive, <http://www.saab-archive.com/>. Han har också en webbutik, där han säljer modellbilar, litteratur och annat.

För många tusen år sen lärde sig människan att samla. Man upptäckte fördelar med det, t.ex. här uppe i Norden samlade man mat under hösten för att överleva vintern. Idag behöver vi inte samla, vi kan gå till affären varje dag och köpa det vi behöver.

Men det här beteendet och behovet av att samla, sitter kvar i våra gener än idag. Men nu visar det sig på annat sätt, ofta som en hobby. Vi som är intresserade av bilar, har kanske en eller ett antal hobbybilar, ofta någon äldre modell som vi kanske minns från vår ungdom.

Andra samlar på modellbilar, kanske modeller av den bil man har, eller de bilar man haft. För en del räcker inte det, man vill ha alla modeller av t.ex. en viss bilmotiv eller ett visst bilmärke. Det finns de som inte nöjer sig med det heller, samlarbehovet är ännu större. Jag har närmare 4 000 modellbilar i min samling, av dem närmare 700 Saabar, inklusive 69 Sonetter.

Under åren 1956 och 1966-1974 tillverkades Sonetten i totalt drygt 10000 exemplar, ungefär vad dagens största biltillverkare producerar under ett par timmar. En mycket ovanlig bil som tillverkades för 40-50 år sen och som därför inte så många borde känna till. Då kan det tyckas förvånande att det ändå finns en hel del modellbilar av Sonetten och att ett flertal tillverkare fortfarande tillverkar nya modeller. Nu finns det så många modeller, att jag har delat upp artikeln i tre delar, den första delen behandlar modeller av Sonett I.

De allra flesta modellbilar tillverkas numera i Kina, de tillverkas i stora serier på flera tusen exemplar. Även mindre, begränsade serier på några hundra eller något tusental modeller

förekommer. De modeller som inte är avsedda som leksaker, utan avsedda för samlare, är numera i regel av hög kvalitet, fint detaljerade och välgjorda. Prisläge c:a 200 till 800 kr. Priserna kan variera en hel del mellan olika handlare. Det finns också mindre företag eller privatpersoner i Europa som tillverkar kortare serier eller enskilda modeller, helt eller delvis handgjorda. Det betyder högre pris, prisläge 1000 till 2000 kr eller mer, men inte alltid bättre kvalitet. En helt handgjord modell kan ha lite ojämna ytor, inte helt korrekta proportioner och sämre detaljkvalitet. Men å andra sidan, det kan vara en unik modell som bara du, eller ett fåtal andra, har i sin samling.

Den vanligaste skalan för modellbilar är 1:43, men ett flertal andra skalor förekommer, både större och mindre. Av de mindre skalorna är 1:87 (modelljärnvägsskalan H0) vanligast. 1:18 är en vanlig skala för större modeller.

Det vanligaste materialet är vitmetall, som är en blandning av bly, tenn, antimon och koppar. Det har en ganska låg smälttemperatur, kan gjutas i former av silikongummi. Ett annat vanligt material är resin, ett plastmaterial, lätt att gjuta, men sprödare och ömtåligare än vitmetall. Det finns också modeller i trä, då är det handgjorda modeller, tillverkade i något eller några enskilda exemplar.

Del 1

Saab Sonett I

Autosculpt

I nästa del av artikelserien fortsätter jag med modellerna av Sonett II och V4.

Autosculpt, skala 1:43 och 1:100 Material: Resin blandat med aluminiumpulver

Den engelska firman Autosculpt Miniatures började tillverka modellbilar på 80-talet, de två första Saabmodellerna kom 1993. Sonett I i skala 1:100 började tillverkas 1998, då

man också gjorde 20 exemplar speciellt för "International Saab Club Meeting Gaydon, UK" (modellen till höger på bilden). 1:43-modellen kom året efter.

Modellerna från Autosculpt gjuts i ett stycke ihop med plattan som modellen står på. Vålgjorda och detaljerade; även de små modellerna, som bara är 35 mm långa, är fint detaljerade.

Beny Box

Beny Box, skala 1:43 Material: Vitmetall

Bakom Beny Box finns schweizaren Beny Lutz, som tillverkar handgjorda modeller i små serier, i första hand Volvomodeller. 1985 gjorde han sin första Saabmodell, en 900 Turbo 16 Aero; 1995 kom hans andra Saab, den här Sonett I:an, som tillverkades i 35 nummerade exemplar, i färgerna blå, gul, röd och vit med blå rand.

Editions Atlas

Editions Atlas, skala 1:43 Material: Resin

I början av år 2014 kom ett erbjudande från Editions Atlas om att man

kunde prenumerera på en serie modellbilar kallad "Saab Car Museum Collection". De hade varit på museet och skannat av bilarna som finns där. När man prenumererar får man en modell ungefär var fjärde vecka. Serien ska omfatta c:a 45 modeller, så det tar över tre år innan man fått alla modellerna. Det är fina modeller till ett lågt pris, c:a 240 kr/st. Sonett I:an är modell nr. 9 i serien. Modellerna tillverkas av IXO, som tillverkar modeller under flera namn: IXO, Altaya, Premium X, Triple9, PCT. Den här vita Sonett I:an, på samma vita sockel, säljs också under namnet PCT, till ett betydligt högre pris. Den kan också finnas i andra färger under annat namn. T.ex. har det nu kommit en röd I:a från Premium X.

Nordland Scale 43

Nordland Scale 43, skala 1:43 Material: Resin

Saab Facett är ett hembygge av Sigvard Sörensson, byggd på Sonett I, chassinr. 4 som från början hade grön kaross. Det här är en mycket fin och exklusiv handbyggd modell av Facetten. År 2013 tillverkade den tyske Saabentusiasten Peter Haubold totalt 30 färdigbyggda modeller, hälften röda och hälften vita, och 50 byggsat-

ser. Den färdigbyggda modellen kostade över 2000 kr.

Norev - Provence Moulage

Norev - Provence Moulage, skala 1:43 Material: Resin

Norev startade år 1946 i Frankrike, tillverkade i början mest leksaker. För några år sen tog man över ett annat franskt märke, Provence Moulage och tillverkar numera också fina samlar-modeller som den här Sonett I:an.

Premium X

Premium X, skala 1:43 Material: Metall

Premium X-modellerna utvecklas av Premium & Collectibles Trading Co. Ltd. i Kina. Det är fina modeller; olika versioner och färger av samma modell kan också tillverkas under andra varunamn som Triple 9 och Whitebox. Samma tillverkare producerar också modellerna till Editions Atlas "Saab Car Museum Collection". Den här röda I:an kom i september 2015.

Rudanko

Markku Rudanko, skala 1:14 Material: Trä

Markku Rudanko, med firma Woodplanet, är en finsk träskulptör som skulpterar möbler, träskor, fordon och mycket annat på beställning som t.ex. den här Sonett I:an vilken han skulpterat med viss konstnärlig frihet. Den är inte helt måttriktig eller skalenlig.

Saab Prototyper

Saab prototyper, skala 1:10 Material: Trä

Det här är Rolf Melldes prototypmodeller av Sonett I, tillverkade 1953-54, troligen i Saabs modellverkstad. Rolf Melldes var teknisk direktör på Saab och den drivande kraften bakom Sonett I. De sex Sonett I:or som byggdes var ju avsedda för tävling i första hand, så den röda modellen är väl ett förslag till en mer civil variant, lämpligare för dagligt bruk.

Tetsuya Hori

Tetsuya Hori, skala 1:16 Material: Trä

År 2000 tillverkade japanen Tetsuya Hori den här modellen, i ett exemplar, för den japanska Saabklubben. Det tog honom tre månader; han använde lönn, rosenträ, ebenholts, mäsing och en pet-flaska (för vindrutan).

Tin Wizard

Tin Wizard, skala 1:43 Material: Vitmetall

Thomas Wolter, med firman Tin Wizard, Tyskland, började tillverka modellbilar i små serier 1979. De här fina Sonett I-modellerna började tillverkas 1997 i färgerna vit (chassinr. 1, tillhör Saabmuseet), röd (chassinr. 3, ägs av vår medlem Gösta Jakfors) och blå (chassinr. 5, tillhör Saabmuseet). Sonett I från Tin Wizard finns också som byggsats.

Året därpå kom en begränsad upplaga, 250 nummerade exemplar, av den vita I:an i det utförande som den kördes av Erik Carlsson och Torsten Åman i 1989 års "Mille Miglia".

År 1999 tillverkade Tin Wizard, på uppdrag av Wolfgang Schmel, en liten upplaga på bara 30 nummerade exemplar av den gröna I:an. Det är chassinr. 4, den som byggdes om till Facett på 60-talet, men som under senare år har renoverats och fått tillbaka sin gröna originalkaross av den tyske Saabentusiasten Klaus Müller-Ott.

År 2002 kom en liten upplaga på 40 nummerade exemplar, beställd av den holländske samlaren Willem v. d. Klis, av den blå I:an i det utförande som den kördes av Erik Carlsson från Maastricht till Monte Carlo i "2001 Monte Carlo Challenge". Den här modellen har en förare i förarsätet men det ser inte ut som Erik Carlsson. Certifikat medföljer de här tre modellerna.

Karl Wöhr

Karl Wöhr, skala 1:18 Material: Trä

År 1988 gjorde den tyske Saabentusiasten Karl Wöhr sex st. Sonett I-modeller. Fint träarbete, men inte helt korrekt måttmässigt, hel soffa i sittbrunnen istället för två stolar.

Reservdelar till Din Sonett

Du som behöver reservdelar till din Sonett kan vända dig till klubbens reservdelsförvaltare:

Per Jansson, Kaplansgatan 8, 777 30 Smedjebacken.

Tel. 0240-76746 kvällstid, peja10@telia.com.

PlusGirokonto 487 74 84-8

Klubbens lager består av drygt 200 originaldelar och vi nyttillverkar vissa efterfrågade delar. En komplett reservdelslista publiceras en gång om året i klubbtidningen Sonettvärlden.

Du kan även hitta listan på vår hemsida

www.sonettclub.se.

Upp till 4 veckors leveranstid. Fraktkostnad tillkommer!

Nyttillverkat • Newly produced

Gummi för sidobackspegel, (kilformad), Sonett V4 och tidiga III, art 7412257.

Pris 385 :-/st, plus frakt.

Gasket for side mirror, (wedge) Sonett V4 and early III, art 7412257.

Price 385 SEK/each, plus freight.

Vi har Original avgassystem till Sonett II, V4 och Sonett III i lager. Ring för prisförfrågan.

Tips på bilträffar 2016

Johann Schemat

Här är ett antal bilträffar vi styrelsen vill tipsa om förutom vårt årsmöte/vårträff 4 juni och Internationella Saabträffen IntSaab 2016 den 12-14 augusti:

Lördagen den 14 maj

Arosmarknaden i Västerås

En motorhistorisk marknad med delar, litteratur och "nostalgiprylar" på Johannisbergs flygfält. Alla veteranfordon parkerar gratis och inget inträde. Öppen mellan 07:00 – 16:00

Club Sonett Sweden kommer att ha en officiell representation och vi kommer att ha en egen plats på området samt kunna visa upp våra fordon. För att jag ska kunna veta hur många som kommer ser jag helst en anmälan till johann.schemat@gmail.com, gärna senast den 8 maj men ni är även välkomna spontant. För mer information kolla in <http://www.arosmotorveteraner.se/sidor/marknad.asp>

Freddag – lördag den 20-21 maj

Swedish Oldtimer Racing Anderstorp

Swedish Oldtimer Racing är ett event som bjuder på en nostalgisk tripp inom motorvärlden och vårt mål är att återskapa 40-, 50-, och 60-tals anda.

Ni kommer bjudas på fantastisk klassisk racing i 10 olika klasser med närmare 300 deltagare, flyguppvisningar med propellerplan, ca 500 utställningsbilar, en omfattande marknad och mycket mera. Plus att depån är helt öppen för alla åskådare, under hela eventet. Kostnad 200 kr. Om ni anmäler er som utställare så är det gratis parkering, anmälan sker på <http://oldtimerracing.se/bilustallare>

Måndagen den 27 juni Saabkväll vid Årstaviken, Stockholm

Automobilhistoriska Klubben anordnar även i år måndagsträffar vid Årstaviken, ett par hundra meter bakom Eriksdalsbadet. Förra året kom det bara tre Sonetter och en 96:a dit på Saabkvällen, det ska väl inte vara alltför svårt att slå det i år?! Man åker ner dit från den lägsta Skanstullsbron, samma nedfart som Eriksdalsbadet. Gå gärna in på ahk.se och kolla in kalendern så finner du en karta. Det lär även dyka upp andra märken denna kväll. Förutom att kolla in de fordon som kommer så finns där även en restaurang där man kan äta något gott. Träffen börjar vid 18-tiden men man kommer dit när det passar en själv. Vid 20-20.30 börjar folk bege sig hemåt.

Lördagen den 9 juli Concours de course i Råbelöv slott

Concours de Course är främst en bilutställning som arrangeras för att fira de stora, historiskt viktiga händelserna inom Svensk bilsport. I år fortsätter vi i samma historiska spår som förra året genom att fira 60 år sedan Sveriges Grand Prix, Kristianstad 1956. Firandet kommer att ske lördag 9 juli vid ytorna runt Grand Prix Muséet vid Råbelöv Slott strax utanför Kristianstad. För att ställa ut sin bil måste den vara från 1957 eller äldre, läs mer på <http://www.concoursdecourse.se/>

Lördagen den 7 augusti Entusiastfordonsutställning Solliden Öland

Välkommen att delta med ditt fordon i fantastisk kunglig miljö. Invigning av utställningen kl. 11.00, presentation av bilklubbar & fordon under dagen. Scenframträdanden av The Valley Cats, Rock n Roll. Fri entré för samtliga i fordonet till slottsparken och Sollidenutställningen. Obligatorisk föransmälan via mail: coolpartz9696@hotmail.com. Anmälningsavgift är 150kr per fordon. Begränsat antal platser. Jag har tänkt medverka så om det är fler i Sonettklubben som vill delta; hör även av er till mig johann.schemat@gmail.com så vi kan ha en samlad Club Sonett Sweden utställning.

Lördagen den 3 september Speed, Art & Design i Mariestad

Helgen den 3-4 september samlar vi återigen vackra sportbilar, skickliga och kreativa konstnärer, duktiga designers samt många andra sevärd och hörvärda begivenheter. En viktig del av allt det som kan upplevas denna helg är den sportbilutställning som äger rum under lördagen den 3 september. Läs mer på <http://speedartdesign.se/>

det skrivs om oss och våra bilar

av Jan-David Skavén

Bilderna under denna rubrik är ofta tidningsurklipp, därav den varierande kvalitén!

Aftonbladet

Den 4 november kunde man på Aftonbladets nätupplaga finna rubriken "Klassikerna som försvann". Bland andra bilar kunde man läsa om "Saab 900 Cabriolet – äkta osvensk klassiker" och att den "finskillverkade taklösa turbon blev en succé i USA". Men det är förstas inte den vi ska avhandla här utan Saab Sonett 1966-1974. Vi citerar ordagrant:

"Det var 1956 som den första Sonetten såg dagens ljus som en ren (och helt öppen) tävlingsvagn. Udda nog var motor och växellåda vänd bak och fram för att få bästa viktfordelning. När man valde att sätta Sonetten i produktion 1966 förvandlades bilen till en coupé med en tvåtaktsmotor. Bilen fick senare Fordmotor och en rejäl formförvandling. Men succén uteblev och Saab tyckte att det fick räcka

när oljekrisen slog undan fötterna." Min enda fråga efter att ha läst dessa rader är: var går gränsen för succé? Har man passerat 10000 exemplar så anser i alla fall jag att Saab Sonett var hyfsat framgångsrik. Man ska heller inte glömma, att den också tjänade som inropare för andra Saabmodeller. Man charmades av Sonetten men köpte den i vardagen mer praktiska 96:an.

YouTube

Berndt Eliasson sände mig en länk till ett YouTubeklipp där man bland annat ser hur man lastade Sonetter till USA 1973. Länken heter: <https://youtu.be/unYEGyRHKrU>, men vill du se just Sonetter lastas så räcker det med att gå in i klippet efter 7.30 minuter. Det känns väldigt gammaldags att Sonetterna, fastbundna med rep,

lastas på en ställning som lyfts av en truck fram till båten där de igen lyfts av en kran på båten. Mycket jobb för varje bil; det här var före RoRo fartygens tid. Alltså Roll on/Roll off där man kör in bilarna för egen maskin i båten. Smidigare, snabbare och man får in många fler bilar på samma yta.

TTELA

Den 22 mars 2016 så hade Gunnar Palm med en nekrolog om Elizabeth Nyström, Pat Moss kartläsare. Det var Johnny Johansson som sände mig klippet om Elizabeth som alltså både var en duktig kartläsare men också en moderat riksdagsman och medlem i Trafikutskottet. Vissa personer blir

framgångsrika i allt de företar sig. På annat ställe i denna tidning kan ni läsa den nekrolog om henne som jag skrivit.

Vintage

I nummer 4/2015 av Vintage som ges ut av Motorhistoriska Klubben i Skåne så har man med ett reportage från Gula Träffen som logiskt kommer på hösten medan Gröna Träffen kommer tidigare på säsongen. Det har alltså ingenting med den gula Saab 900 cabrioleten på bilden att göra. Men den

var där, liksom Bengt Åkessons Sonett III:a som skymtar i bakgrunden. Ja, och så över 300 andra bilar med för det var en mycket välbesökt träff då det bjöds på vackert väder.

Saabkalender

Varje år så ger Svenska Saabklubben ut en kalender som ovanligt nog

Anders Berg
Luleå

Du är vinnare i
Sonettdraget

den här gången, vilket berättigar dej en
penninglott
som kommer de närmaste dagarna per post.
Grattis och lycka till vid dragningen!

sträcker sig från mars till mars, alltså mars 2016-mars 2017. En Saabmodell får förstås illustrera varje månad och man börjar i topp genom att visa en bild på vår medlem Rob Vonks So-

nett III från 1973. Rob bor i Zeist i Nederländerna och det är också där som fotot är taget.

Vi Bilägare

I nummer 17, 2015 så såg Johnny Johansson en liten artikel om Saabmuseets 40-årsjubileum. Vi citerar det som berör Sonetterna från bildtexten: "Bröderna Sonett, en färggrann skara med

Sixten Sasons prototyp Catherina som tittar fram i första ledet. Den byggdes i Svenska Järnvägsverkstädernas anläggning i Katrineholm och visades i april 1964 i Linköpings sporthall. Avtagbart targatak var en detalj. Därefter den av Björn Karlström ritade Sonett II, samt två Sonett III som fick sina linjer hos Sergio Coggiola i Italien."

Riksettan

Även nr 5/15 av Riksettan har noterat att Saabmuseet fyller 40 år. Johnny Johansson som sände mig klippet skriver att "Systertidningen Vi Bilägare har ju två hela sidor med flera bilder, Riksettan har bara en liten notis, en bild. Men man har ju haft den goda smaken att välja bilden med Sonetterna. Texten kan vara missvisande för de personer som inte är Saabexperter (kan väl finnas ett mindre antal sådana) och kanske inte känner till Sonetten. Av texten kan man kanske få den felaktiga uppfattningen att det är Sonetterna på bilden som är de "designstudier av Saabbilar som aldrig blev av". Vilket i och för sig stämmer på Catherinan men självklart inte på de andra Sonetterna. Bilden är för övrigt densamma som i Vi Bilägare.

Teknikens Värld

Johnny Johansson sände mig länken: <http://teknikensvarld.se/gissa-bilen-omgang-6-en-ska-bort-209437/> och det fanns förstås skäl till det. Det var sex frågor och för varje fråga fanns det fyra bilar varav en skulle bort och således var det rätta svaret. Men det var ganska udda anledningar till att just den bilen skulle bort och jag tror att jag avstår från att skriva hur många rätt eller snarare fel jag hade... Det stod att "Notera att i de flesta fall är det inte de mest uppenbara detaljerna som avgör vilken bil som ska bort" och det kan jag bara understryka. Som vanligt håller vi oss till Sonetten och där figurerade följande bilar: Fiat X1/9, Ferrari 308 GTB, Saab Sonett III och Lotus Elan. Rätt svar var Fiat X1/9 eftersom den har plåtkaross och de övriga bilarna plastkaross.

Några bilder Du kanske sett förr

Dock inte mindre intressanta för det. Bilderna tagna vid Arlövfabriken och tillverkningen av Sonett III visar många intressanta detaljer.

Rostig Sonett II!

Tja, det kan man väl utan överdrift säga när man ser följande YouTubeklipp som Joakim Eliasson sändt oss. Det handlar om en tvåtaktare med chassinummer 78 från 1967 som skulle bli en Bonneville Salt Flats racer.

Se gärna 24 sekundersklippet på:

<https://www.youtube.com/watch?v=ccAt3jPermc>

Det här är alltså donatorbilen som uppenbarligen varit utsatt för mycket vägsalt. Frågan är väl hur den ombyggda och renoverade bilen sedan tålde saltöknerna i Bonneville?

